

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznika. // Inzerati do 80 pošt. vrst & Din 2. do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3. večji inzerati peti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Sremskaya ulica št. 65, telefon št. 65 // PODRUŽNICA UPRAVE: Kozarova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE, Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRAD, Slomškova ul. 5 // Poštna brailnica v Ljubljani št. 10351.

Nevarnost ni minila

Pred velikimi dogodki na zapadu

Nemški napadi na zapadni fronti — uvod v ofenzivo v zvezi s defenzivnimi pripravami na Holandskem, v Belgiji in Švici?

Nemčija je kljub holandskemu demantiju po pariških vesteh stavila Nizozemski gotove zahteve — Zavezniške priprave za izpolnitev garancij — Splošna poplava bo izvršena v najkrajšem času — Podrobnosti o obmejnem incidentu

Pariz, 11. nov. e. (Reuter) Kakor se je pričakovalo, so včeraj nemške čete po dolgem zatišju prešle v napad. Vprašanje je samo, če je ta ofenziva takega značaja, kakor je bila 16. in 17. oktobra, ko so nemške čete prišle iz utrdb na fronti, dolgi 30 km, v odseku Gabach-Blies. Ne ve se še, ali je napad čisto lokalne narave z manjšimi efekti, morda z dvema polkoma. Naglasajo, da so imeli Nemci o priliki zadnje ofenzive pred seboj skoraj popolnoma zapuščene postojanke, ki so jih Francozi izpraznili, potem ko so jih minirali. Zdaj pa imajo Nemci pred seboj zelo močno utrjene francoske črte. Nemške čete so pri tem napadu nekoliko napredovale do prvih francoskih predstraž. Ko so prodrele do druge črte, so doživele neuspeh. Francozi so Nemce obsuli s silnim ognjem, tako da so se morali ustaviti in so se s hudimi izgubami umaknili.

Pariz, 11. nov. e. Po mnenju tukajšnjih vojaških opazovalcev bi moglo biti sedanje nemško delovanje na zapadni fronti uvod

v ofenzivo, ki bi se pričela danes na dan premirja v svetovni vojni. Nemške priprave za fronto se nadaljujejo in Nemci kakor tudi Francozi so v zadnjih 24 urah poslali mnogo čet iz svojih centrov. Prav tako se tudi intenzivno vrše izvidniški posleti z obeh strani. Področja vzhodno od Mozele in južno od Saarbrückna so torišče aktivnosti letalskih napadov. Te akcije na fronti so vsak dan močnejše in je jasno, da se pripravljajo večje operacije.

London, 11. nov. s. Minister za dominione Eden in ministri dominionskih vlad so včeraj posetili glavni stan francoskega vrhovnega poveljstva na fronti ter so bili sprejeti pri generalu Gamelinu. Ministri ostanejo dva dni na inspekcijskem potovanju na fronti.

Francosko vojno poročilo

Pariz, 11. nov. s. Jutranji 137. francoski vojni komunikati pravi: Reducirana aktivnost na zapadni fronti v teku noči,

je bil sprejet na seji zveznega sveta po razgovoru, ki so ga imeli predstavniki

vlade z vrhovnim poveljnikom vojske glede na najnovejšo mednarodno pogodbo.

Belgija v strogi pripravljenosti

Vojska sicer še ni v celoti mobilizirana, vendar je vse pripravljeno za odpor

Bruselj, 11. nov. s. Belgijska vlada je imela sinoči ob 21. sejo, ki je trajala do polnoči. Po seji je imel ministrski predsednik Pierlot konferenco z zunanjim ministrom Spaakom in vojnim ministrom Denisonom. Komunikati ni bil izdan.

Kralj Leopold je sprejel včeraj v avdienci ministrskega predsednika in zunanjega ministra.

Bruselj, 11. nov. mp. Belgijski minister za narodno obrambo je pri sprejemu novinarjev izjavil, da Belgija v celoti ni mobilizirana, da pa je vsa vojska v strogi pripravljenosti. Vse glavne ceste, ki vodijo v Belgijo, stražijo močni oddelki vojske. Podminirani so vsi mostovi, prav tako pa tudi vsa važnejša cestna križišča.

London, 11. nov. s. Nekaj kanalov v severni Belgiji, v katerih je bila iz obrambnih razlogov plovlba zadnje čase ukinjena, je bilo včeraj zopet odprtih. Iz tega

razloga sklepajo, da belgijsko vojaško poveljstvo položaja ne smatra za kritičnega.

Bruselj, 11. nov. s. List »Independence Belge« piše, da bo mednarodna napetost najbrže prihodnje dni dosegla vrhunec ter bo prišlo do važnih dogodkov. Belgija pa nima povoda, da bi se čutila ogroženo, ker ni storila ničesar, kar bi kompromitiralo njeno nevtralnost in povzročilo, da bi bila zapletena v konflikt. Tako prevladuje še vedno upanje, da bo Belgija očiuvana najhujšega.

New York, 11. nov. s. Zadnje dni je bilo v Bruslju prodanih 3 milijone dolarjev.

Bruselj, 11. nov. s. Belgijske oblasti so včeraj zaplenile tri belgijske liste, med njimi enega reksističnega. Eden izmed listov je bil zaplenjen zato, ker je primerjal monarkovski atentat s požarom v rajstegu. Belgijska policija je zaplenila tudi znani nemški protizidovski časopis »Der Stürmer«.

Preiskava o atentatu v Monakovem

Razširjena preiskovalna komisija na delu — Prve ugotovitve — Stanje ranjenecv in usoda preostalih svojcev

Monakovo, 11. novembra AA. (Havas) Posebna komisija, ki vodi preiskavo glede zločina v Monakovem, je morala biti v teku včerajšnjega dneva razširjena, da bi lahko sprejemala veliko število prijav in sporočil, ki stalno prihajajo. Strokovnjaki so pozorno pregledali vse dele mehaničnega aparata, ki je sprožil eksplozijo. Ugotovljeno je, da sestava kovine in drugega materiala govori za to, da je ves material prišel iz tujine. Imenovanih je bilo več komisij, ki delajo popolnoma neodvisno druga od druge, da bi se lahko na ta način točneje ugotovilo dejansko stanje. Oblasti pričakujejo, da bodo v teku prihodnjih dni lahko dale točne podatke o sestavi peklenkega stroja.

London, 11. nov. s. Kakor poročajo iz Berlina, je nemška policija ugotovila, da je bil peklenki stroj, ki je eksplodiral po govoru kancelarja Hitlerja v monakovski mešanski pivnici, najbrže montiran v steno in da so morali imeti storilci na razpolago zelo mnogo časa, da so priprave za atentat dovršili.

V nemški tajni policiji napovedujejo važne osebe izpremembe.

Monakovo, 11. nov. AA. (DNB) Stanje oseb, ki so bile težko ranjene o priliki atentata, se je zboljšalo. Samo 2 osebi še nista prestali krize. Državni minister Adolf Wagner je obiskal včeraj ranjence ter jim sporočil podrobnosti vodje rajha in njegove želje, da čimprej okrevaljo. Najprej je pozdravil starega borca stranke Mihaela Schmidta iz Solna pri Monakovem, ki je tako rekoč oslepel. Njegov tovariš Kaiser ga je odnesel izpod ruševin na prosto, toda sam Kaiser je podlegel ranam. Ranjenici inajo zlomljene noge in roke, rane na licu itd. Vse to dokazuje velikansko moč eksplozije. Nekateri ranjenci imajo polno ran na obrazu, ker so jih zadeli drobiči opeke, kamnov itd. Vsi ranjenci izjavljajo, da so srečni, da se je vojda rešil iz nevarnosti ter da žalujejo edino za svojimi tovariši, ki so našli o priliki atentata smrt.

Berlin, 11. nov. mp. DNB poroča, da je 30 oseb, ki so bile pri atentatu lahko ranjene, že zapustilo bolnišnico. Pri smrtnih žrtvah je prizadetih sedem rgdbin. Franc Lutz in Leonhard Reinl sta zapustila osamljeni ženi, kar sta oba njuna sinova na fronti. Wilhelm Weber je zapustil vdovo z dvema nepreskrbljenima deklicama v starosti 2 in 4 let. Eugen Schachta je bil poročen šele štiri mesece in je njegova žena zdaj brez sredstev. Emil Hassberger je zapustil ženo in nedoročlega sina. Marijo Henlai obkazuje mož, ki mora vsak dan hoditi 12 km daleč na službeno mesto. Za

radi tega bo moral dati svoja otroka v starosti 3 in 9 let drugim v rejo.

Monakovo, 11. nov. AA. Trupla 7 žrtv atentata so bila položena med petkom in soboto na zelo svečan način na oder na stopnišču grobnice, v kateri počivajo prve žrtve nacionalno socialističnega pokreta. Prenos je prisostvovala velika množica ljudstva, ki je pozneje defilirala mimo krst.

London, 11. nov. s. Po poročilih iz Berlina je imel kancelar Hitler snoči daljšo konferenco z vodilnimi nemškimi vojaškimi dostojanstveniki.

Berlin, 11. nov. o. Dopsnik »United Pressa« poroča, da je kancelar Hitler baje izrekel, ko so mu sporočili neuspeh atentata, kot prve besede: »Človek mora imeti srečo!«

Pogreb žrtv

Monakovo, 11. nov. i. Danes ob 11. je bil svečan pogreb žrtv monakovskega atentata. Krste so prepeljali pred Feldherrnhalle, kjer so bili izvršeni pogrebni obredi, nato pa je spregovoril Hitlerjev namestnik Rudolf Hess, ki je naglašal, da so padli kot žrtve zločinske roke v borbi za domovino in za svojega vodjo Adolfa Hitlerja. Krste so nato prenesli na pokopališče, kjer bodo položene v skupni grob.

Zopet zastoj pogajanj v Moskvi

Helsinki, 11. nov. i. »Exchange Telegraph« poroča, da je Stalin odbil ponudbe finske vlade. To je rezultat razgovorov, ki so bili v četrtek v Kremlju. Prihodnja seja bi morala biti danes ali najkasneje jutri. Kaže, da zasledujejo Rusi taktiko čakanja, da finska delegacija sama od sebe ponudi danes nove koncesije, ki bi odgovarjale ruskim zahtevam za sklenitev zveze. Finska vlada se je pozno snoči sestala, da prouči brzojavno poročilo o razgovorih, ki so se vodili v četrtek.

Helsinki, 11. nov. i. Po četrtkovem sestanku v Kremlju je finski delegat finančni minister Tanner izjavil: Ni povoda za optimizem niti za pesimizem. Razgovori se nadaljujejo.

Helsinki, 11. nov. s. Po včerajšnjih večurnih posvetovanjih bo imela finska vlada danes ponovno sejo. Na tej bo sprejela instrukcije svoji delegaciji v Moskvi, od katerih bo odvisno, če in kdaj se bo vršil prihodnji sestanek finske delegacije z ruskimi državljani.

Iz notranje politike

ZA DEMOKRATIZACIJO JAVNEGA ŽIVLJENJA

Beogradska revija »Narodno blagostanje« objavlja članek o razvoju našega političnega položaja ter pravi med drugim: Objavo sporazuma smo pozdravili iz dveh razlogov, ker ima vsak narod pravico do vladavine po lastni želji in ker smo v sporazumu videli jamstvo za demokratizacijo. Sodobna država ne more biti totalitarna, temveč demokratska. Pilec članka kritizira zavlačevanje demokratizacije našega javnega življenja in zatrjuje, da se navaša kot vzrok zavlačevanja znanjopolitični položaj. Avtor članka ugotavlja, da je v sedanjih prilikah razpisala Bolgarija parlamentarne volitve in da je Švica sredi vojne izvedla volitve. Zato je treba začeti z demokratizacijo tudi izven banovine Hrvatske.

IZMISLJENA VEST

Današnje »Jutro« piše: Predsednik izvršnega odbora SDS Večeslav Vilder se je v Zagrebu sestel tudi z glavnim tajnikom JNS dr. Kramerjem, ki se je mudil tam. Razgovor se je nanašal na splošno politična vprašanja. Beogradska »Pravda« pa beleži, da se je dr. Kramer razgovarjal z g. Vilderjem — o pristopu slovenskega dela Jugoslovenske nacionalne stranke k Samostojni demokratski stranki. Pri tem je najbrž tudi »Pravdinemu« dopisniku znano, da se dr. Kramer redno sestaja — seveda s polno vednostjo in odobravanjem celokupnega vodstva JNS — s prvaki Kmetijske demokratske koalicije in da se ni uresničilo pričakovanje nekaterih, ki so spekulirali, da se bo posrečilo prekiniti zveze med opozicijo in KDK. Seveda je »Pravdina« vest od konca do kraja izmišljena.

SHODI NA HRVATSKEM SPET DOVOLJENI

Z uredbu hrvatskega bana od 21. septembra t. l. so bile za gotov čas prepovedane vse manifestacije in skupščine v zaprtih prostorih in pod milim nebom. Ker so se razmere med tem normalizirale, je včeraj ban ukinil prepoved zborovanj. Je, ki je takrat po njih mnenju popustila in stopila s pravega pota.

VEČESLAV VILDER V BEOGRADU

Včeraj je prisel v Beograd dr. Večeslav Vilder, ki je obiskal predsednika SDS in ministra za socialno politiko dr. Budisavljevića in več drugih ministrov, med njimi tudi predsednika vlade Dragišo Cvetkovića. Opoldne mu je dr. Budisavljević priredil intimen obed v hotelu »Bristol«, ki so se ga udeležili tudi vsi hrvatski ministri. V razgovoru z novinarjem je Večeslav Vilder izjavil, da je po njegovem mnenju potrebne, da se izvrše prej parlamentarne volitve in šele nato občinske.

PRED PODPISOM VOLILNEGA ZAKONA ZA HRVATSKI SABOR

Današnji »Hrvatski dnevnik« poroča, da je ban dr. Ivan Subašić že izročil kraljevemu namestniku v podpis volilni zakon za hrvatski sabor.

POSJOILO DRINSKI BANOVINI

Minister za socialno politiko in narodno zdravje dr. Srđjan Budisavljević je odobril sklep poverjenikov SUZOR-ja o posojilu drinski banovini v znesku 18 milijonov din. Posojilo, ki bo izplačano v teku dveh let se bo uporabilo za ureditev in razširjenje banovinskih bolnic.

ODMEV BORBE PROTI KONKORDATU

V »Politiki« ostro zavrača Grigorije Božović obzobje, ki je izreklo cerkveno sodišče pravoslavne cerkve v Beogradu nad sveštenikom Milanom Sretenovićem in Kragujevca, ki je bil obtožen, da je v času borbe proti konkordatu napisal stvar, ki so bile menda v nasprotju z njegovim sveštenikom položajem. Razprava proti obtožbenemu se je vršila za zaprtimi vrati. Zdal je bila razglašena obsodba, s katero je M. Sretenović premeščen iz Kragujevca, kjer je zelo spoštovan in priljubljen. Božović meni, da bo ta obsodba glede na veliko zanimanje v času razprave neogodno vplivala po vsej državi pri onih, ki so zavzemali znane stališče v nedavnem cerkvenem sporu in proti tedanji vladi, pa tudi proti onemu krilu cerkvene hierarhije.

Končni izid švicarskih volitev

Pariz, 11. nov. AA. Havas. Havas poroča iz Berna, da so bili objavljeni končni rezultati volitev v Švici. Rezultati so obče: radikalni demokrati imajo 50 poslancev, socialni demokrati, katolički in konservativci 43, kmečka stranka 22, neodvisni 9, mlada kmečka stranka 6, liberalni demokrati 6, socialni disidenti 4, izven stranke sta 2 poslanca.

»Seriirajte v »Sl. Narod«!

Borzna poročila.

Curih, 11. novembra. Pariz 9.75, London 17.20, New York 446, Bruselj 77, Milan 22.50, Amsterdam 236.70, Berlin 17.25, Stockholm 106.25, Oslo 104.30, Kopenhagen 86.12.

Defenzivni ukrepi na Holandskem

Vojaške priprave v zvezi s poplavljanjem ogroženega ozemlja

Haag, 11. nov. s. Policijski upravi v Zeist-u in Baarnu zanikata, da bi bila že odrejena evakuacija teh mest.

Uradno demantirajo vesti iz Pariza in Londona, da bi bila včeraj Nemčija stavila Belgiji in Holandski kakršnekoli zahteve v grozoci obliki.

Pariz, 11. nov. s. Kljub demantiju holandske vlade, se tu vzdržujejo govornice, da je nemška vlada stavila včeraj Belgiji in Holandski gotove zahteve, o katerih vsebini pa ni ničesar znanega. V francoskih političnih krogih opozarjajo v tej zvezi na včerajšnjo izjavo holandskega zunanjega ministra van Kleffersa, ki je dejal, da v primeru napada ne bo nobenega dvoma o tem, kdo je napadalec.

Amsterdam, 11. nov. s. Holandski zunanji minister van Kleffers je v svojem opozorilu glede ugotovitve napadalca v morebitnem oboroženem spopadu dejal v drugi zbornici, da nihče ne more trditi, da mu ne bi bila znana evropska funkcija holandske nevtralnosti. Zmerom v zgodovini je bilo tako, da je bilo navdalo morebitnim začetnim uspehom še vsakemu napadalcu na Holandsko žal, da se je lotil tako tveganega podjetja.

Anglija in Francija pripravljene za pomoč

London, 11. nov. e. Francija in Anglija sta ukinili vse potrebno v zvezi z možnošjo kršitve holandske in belgijske nevtralnosti. Doznava se, da sta vrhovni poveljnik francoske vojske maršal Gamelin in poveljnik angleške vojske lord Gort obšla francosko-belgijsko mejo, kjer se z največjo naglico izvajajo razna dela. Vojni opazovalci javljajo, da si oba generala prizadevata za pravčasno izvršitev potrebnih priprav, tako da bi lahko Holandski kakor Belgiji priskočili na pomoč, če bi bili eventualno napadeni. Mislijo, da Belgija ne bo mogla ostati nevtralna v primeru napada na Holandsko.

Amsterdam, 11. nov. e. Globina vode v poplavljenem področju znaša okrog 70 cm. Voda onemogoča plovlbo kakršnekoli vrste ladij in promet vseh vrst orožja, onemogočena pa je tudi uporaba splavov. Celo poplavljenno področje se smatra za vojni pas. Včeraj so bila v Haagu zastražena vsa poslopja ministrstev, Holandske narodne banke, zastražena je tudi radijska postaja, vse glavne pošte in razni drugi važni objekti.

Holandske zatvornice odprte

Amsterdam, 11. nov. e. Glavno holandsko obrambno črto so šele včeraj začeli poplavljal, toda ni dvoma, da bo splošna poplava izvršena v najkrajšem času. Ta varnostni ukrep je za Holandsko velikega pomena, ker lahko uporabi vodo po potrebi. Službeni krogi v Haagu zatrjujejo, da ni razloga za zaskrbljenost.

Kategorično je bila snoči demantirana vest, da je Nemčija poslala Belgiji in Holandski neke zahteve in sta se ti dve državi zaradi tega obrnili na Francijo in Anglijo. Po drugih vesteh je bil nemški poslanik včeraj popoldne pri kraljici Vilijemini. Tudi to vest na službenem mestu demantirajo. Prav tako niso ne angleški krogi niti angleško poslanništvo v Haagu

prejeli nikakih navodil od angleške vlade, da bi angleškim državljanom nasvetovali, naj zapuste Holandsko. Francoski konzulat v Amsterdamu je sicer neuradno svetoval Francozinjam, naj se vrnejo v Francijo, če nimajo posebnih razlogov za bivanje na Holandskem.

Kako se je dogodil incident

Haag, 11. nov. s. Holandska vlada je preko svojega poslanika v Berlinu zaprosila nemško vlado, naj izvede preiskavo o incidentu pri obmejnem mestu Venlu, pri katerem je prišlo do streljanja med nemškimi in holandskimi civilisti.

London, 11. nov. AA. Reuter poroča iz Amsterdama, da je vlada storila vse, da ohrani mir. Včerajšnji dve dolgi seji vlade ter avdienco glavnega poveljnika nizozemske vojske pri kraljici Vilijemini tisk komaj omenja. Istotako komaj omenja obmejni incident pri Venlu na nemški meji, glede katerega vodi policija preiskavo. Reuterjev dopisnik izve, da se je incident dogodil takole:

Neki nemški avtomobil s potniki se je pojavil na nemški strani meje, da bi ga pregledali. Istočasno je neki holandski avtomobil, ki je imel znak Južne Holandije prispel s holandske strani ter se ustavil približno 10 m od nemškega. Potniki v nemškem avtomobilu so naenkrat skočili čez mejo ter imeli očitno namen polastiti se holandskega. Nemški uslužbenci v uniformah in civilnih oblekah, ki so bili vsi oboroženi, so istotako tekli na nizozemsko stran ter hoteli peljati zopet nazaj potnike, ki so bili prej prekorajčili mejo. Nastalo je medsebojno ročno streljanje, ki je trajalo eno do dve minuti, nakar so se Nemci vrnili na nemško stran meje. Ena oseba, za katero se smatra, da je potovala z nizozemskim avtomobilom, je obležala mrtva. Ne ve se ničesar o identiteti ljudi, zaradi katerih je nastal incident, kakor tudi ne o pomenu samega incidenta.

Nemška svarila

Berlin, 11. nov. mp. DNB poroča iz Amsterdama, da je nizozemski mornariški minister opozoril nizozemske ribiške ladje in parnike, naj ne pošiljajo nikakih radiogramov o trenutnem položaju angleških vojnih ladij, ker bi se to lahko smatralo za vohunstvo.

Berlin, 11. nov. mp. DNB poroča iz Amsterdama, da je bilo včeraj na Nizozemskem ubitih 6 vojakov, ko so na cestah polegali mine, ki so eksplodirale.

Tudi Švica na straži

Curih, 11. nov. o. Švicarska vlada je sklenila, da od ponedeljka dalje mobilizira zopet vse edince, ki so bile v teku poslednjih dveh tednov poslani na časni dopust. Razen tega bo izvršen nakaden pregled vseh moških od 20. do 40. leta starosti, ki so bili doslej spoznani kot nesposobni za vojaško službo.

London, 11. nov. e. Po vesteh, ki jih objavlja pariški radio, je komandant švicarske vojske dobil včeraj pooblastilo, da lahko pokliče pod zastavo vse razrede vojakov, ki jih smatra za potrebne. Ta sklep

